

מנשר ערכי חברתי ביצירות הומוריסטיות עממיות ליהדות רומניה בארץ

מירי יוסוב־שלום¹

תקציר

בספרות העממית ובכלל זה ההומור העממי לדורותינו מושם דגש על תוכני היצירה הספרותית, המסרים, הנושאים והרעיונות והערכים שבה כמשקפי מרחב וזמן, תרבות וחברה. חברות רבות רואות בספרות על סוגותיה כלי חינוכי־ערכי, אמצעי לשימור ולחיזוק ערכים קיימים, דרך ליצירת קשרים חברתיים, לסוציאליזציה ולהנחלת המסורת. היצירות הנדונות מציגות משמעויות החשובות לאין ערוך לחינוך ילדים ומבוגרים כאחד, כמו הימנעות מסטריאוטיפים ודעות קדומות, שימוש בתקשורת ודיאלוג, הבלטת ערך הכנסת האורחים תוך דאגה למוחלשים שבחברה וכן מסר של נתינה, אהבת האדם ושותפות גורל. לצד החשיפה הערכית העולה מקריאת היצירות, חשובה לא פחות האפשרות לניהול שיח ודיאלוג פורים ומפריים עם קהל השומעים – על ערכים, על העולם הרגשי החברתי, על הצורך להביע אמפתיה ולייחל להפנמה שתביא עימה תודעה ושינוי.

הסיפורים יונקים מקונסטלציה מבנית של גילוי והסתר בעיצוב העלילה, וההיתממות לעומת התחכום כציר ניגודי מרכזי יוצרים את המורכבות ומעוררים את ההנאה הגלומה בהבנה. סינתזה של הומור מתוחכם על נורמות מקובלות תוך שבירתן מהווים ביטוי של יכולת הקהילה היהודית־רומנית להישיר מבט ולצחוק כדרך חיים וכאפשרות להתמודד עם קשיים ומכשולים.

במאמר זה נעמיק במספר יצירות עממיות הומוריסטיות שבהן מיוצגת העדה הרומנית החיה בארץ, והן משמשות כפלטפורמה להעברת רעיונות, מסרים, ערכים ונורמות התנהגות. כל זאת לצד מילוי הפונקציה הפואטית שלשמה נוצרה הספרות, היינו הנאה ועונג מעצם הקריאה.

מילות מפתח: הומור, ערכים, עבודת שדה, סוציאליזציה, ספרות, יהדות רומניה.

¹ ד"ר מירי יוסוב־שלום היא מרצה במכללה לחינוך ע"ש קיי, באר-שבע. yo.sh.miri@gmail.com

